

Rädda Barnen

RIKSSTYRELSENS **FÖRSLAG** TILL RIKSMÖTET 2024

Barnrättsagenda 2025-2028

FÖRSLAG TILL RIKSMÖTET 2024 OM BARNRÄTTSSAGENDA 2025-2028

Vid Riksmötet i september 2022 beslutades att riksstyrelsen ska lägga fram ett förslag till Barnrättspolitiskt program som under fyra år, 2025 – 2028, ska styra inriktningen för Rädda Barnens arbete. Det beslutades att det ska ersätta verksamhetsinriktningen som övergripande styrdokument. Riksmötet beslutade också om en inkluderande process som ska ge utrymme för barns och ungas egna perspektiv, inklusive Rädda Barnens Ungdomsförbunds erfarenheter, samt bygga på erkända fakta. Enligt beslutet är syftet med ett program att ge övergripande inriktning inom prioriterade sakområden för vårt påverkansarbete och hur det relaterar till kunskaps- och direktstödsarbetet.

I det efterföljande arbetet med riksmötesbesluten tog riksstyrelsen inriktningsbeslut som innefattade en syftesbeskrivning, en funktion och en målbild för arbetet.

Syftesbeskrivningen visar att vi behöver vara grundade i en barnsyn och i våra värderingar, vara medvetna om vilken roll vi har och vara trygga i våra principiella ställningstaganden. Det Barnrättspolitiska programmet syftar till att utifrån barns egna röster i den politiska samtids och snabbvärdiga omvärld vi befinner oss i, förtydliga och stärka vår barnsyn, roll och barnrättspolitik under kommande år. För att i högre grad kunna göra effekt för barn.

Funktionen är att det beskriver vår position i vårt förhållningssätt till andra, våra övergripande politiska ställningstaganden, vår roll och vår barnsyn. Det ska också ha en styrande funktion som utgångspunkt för strategier och verksamhetsplaner.

Målbilden är att det ska bli tydligt, såväl internt som externt, vad Rädda Barnen vill och tycker. Att vi vet när och hur vi som barnrättsaktör ska positionera oss och påverka samhället och att det är tydligt att och hur barns röster driver oss framåt.

Inkluderande och omfattande process

I mars 2023 beslutade riksstyrelsen om en process i fyra faser för utarbetande av det som nu föreslås heta Barnrättsagenda. En styrgrupp med tre ledamöter ur riksstyrelsen och tre avdelningschefer gavs i uppdrag att leda arbetet. Kontinuerligt under alla faser har en omfattande insamling av data och undersökningar skett hos såväl medlemsrörelse som medarbetare. De olika underlag och handlingar som tagits fram har regelbundet stämts av med styrgruppen och inför varje ny fas har riksstyrelsen fattat beslut.

En grundläggande utgångspunkt för allt arbete av Rädda Barnen är att det ska bygga på barns delaktighet. Därför har en grundlig genomgång skett av vad barn sagt till oss under de senaste åren om frågor som berör dem. Det har skett inom ramen för olika undersökningar och rapporter, som t ex Ung Röst, via kontakterna i direktstödsverksamheter och genom dialog med Rädda Barnens Ungdomsförbund. Därtill har statistik, annan data och andras enkäter samlats in. Läs mer i [bilaga 2](#).

Därtill har flertalet workshops hållits och samtal har förts bland både medlemmar och medarbetare. Inventering av Rädda Barnens styrdokument och andra organisationers program har gjorts för att identifiera befintlig kunskap, göra omvärldsanalys och bidra till olika vägval.

Vägvalsarbetet har bland annat har skett genom frågeformulär som besvarats byggda på gruppsamtal, genom undersökningar i nyhetsbrev och under verksamhetskonferensen. Sammanlagt har mer än 500 svar kunnat omhändertas som väglett framtagandet av Barnrättsagenda.

I slutfasen av arbetet med inriktning för verksamheten i Sverige har djupintervjuer gjorts med tematiska rådgivare, barnrättsjurist, regionchefer och påverkanspersoner och en omfattande insamling av externa rapporter och underlag har skett. Läs mer om resultaten och metoderna i [bilaga 3](#).

Gemensamt styrdokument för hela svenska Rädda Barnen

Vår Barnrättsagenda beskriver hur vi som världens största självständiga barnrättsorganisation strävar mot visionen - att göra Barnkonventionen verklig för varje barn. Först när vi är trogna vårt uppdrag, lever efter en tydlig barnsyn, är konsekventa i vår roll - kan vi nå större effekter för barn.

Funktion och logik i Barnrättsagendan

Barnrättsagendan knyter ihop Rädda Barnens ideologiska grund och vår barnsyn med vår roll, där våra arbetssätt i triangeln (direkta insatser, kunskap och påverkan) ingår. Det knyter ihop de globala mål som svenska Rädda Barnen står bakom i det internationella arbetet, med verksamhet som bedrivs i Sverige.

I vår barnsyn riktar vi blicken uteslutande mot barnet. Vi föreställer oss att vi tittar genom en kikare mot ett enskilt barn. Allt vi ser i kikaren är barnet och det vi ser utgör vår barnsyn. Vi avgränsar oss från omgivningen och från vilken *roll Rädda Barnen* har. Vår barnsyn uttrycker just hur vi ser på det individuella barnet och gruppen barn i samhället. Barnkonventionen, barnets mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, att kunna utkräva sina rättigheter och rätten till delaktighet genomsyrar vår barnsyn.

Riksstyrelsen anser att det bör övervägas om barnsynen ska skrivas in i Rädda Barnens stadgar. Därför föreslås att riksstyrelsen ges i uppdrag att till Riksmötet 2026 återkomma med förslag om huruvida barnsynen bör skrivas in i Rädda Barnens stadgar,

Rollen är gemensam för hela organisationen och av den framgår att vi främst ska arbeta för och med de barn som står längst ifrån att få sina rättigheter förverkligade. Vi skapar effekt för barn genom att våra tre arbetssätt i triangeln stärker och kompletterar varandra och genom att vi i all verksamhet samarbetar, utvecklar partnerskap, ökar kunskapen om barnets rättigheter bland barn och vuxna och håller staten ansvarig för att förverkliga Barnkonventionen. Genomgående ska också vara att arbeta systematiskt med barns delaktighet, lyfta barns röster och stötta deras egen organisering. Mest effekt skapar vi genom att i så hög grad som möjligt arbeta med alla delar i rollen.

Internationell verksamhet

Rädda Barnens internationella verksamhet vägleds också av de globala målen och av den globala strategi som fastställs inom SCI och SCA. Rädda Barnen är mycket aktiva i att påverka de ramar som sätts upp i samverkan med andra Save the Children-organisationer.

Nationell verksamhet

Barnrättsagendan anger inriktning för verksamhetsplanering på alla nivåer där verksamhet bedrivs i Sverige 2025 till 2028. Det innebär medlemsrörelse såväl som kansli, lokalt såväl som nationellt.

Riksstyrelsens avsikt är att stödja lokalföreningar och distrikt på olika sätt i den lokala verksamhetsplaneringen. I vår roll framgår att vi skapar effekt för barn bland annat genom att utgå från lokala behov. Rollen blir alltså styrande också för vad vi bör göra.

Barnrättsagenda i den logik som Rädda Barnen arbetar i:

- a. Utifrån **vår värdegrund** och **vårt uppdrag** som de uttrycks i stadgarna
- b. ... här är utgångspunkten/ hur vi ser på barnet = **vår barnsyn**,
- c. För att nå effekt för barn jobbar vi så här = **vår roll**
- d. Utifrån barns delaktighet, den samtidsanalys vi gör och våra förmågor så är det här **inriktningen** för vårt arbete i Sverige fram till 2028 = **mål**
- e. På dessa sätt jobbar vi för att **nå vår vision** – att göra *Barnkonventionen* verklig för varje barn

Lärdomar och uppföljning

Riksstyrelsen ser att vi under processen har lärt om saker om oss själva och flera förbättringsområden har tydliggjorts. Riksstyrelsen vill särskilt peka på vikten av att vi kan uppnå större effekter av vårt arbete för barn och att vi kan mäta dessa. Samt att barns delaktighet ligger till grund för och genomsyrar allt vi gör. För att nå den målbild som riksstyrelsen pekat ut behöver Rädda Barnens arbete förbättras i flera avseenden.

Riksmötet bör därför ge riksstyrelsen i uppdrag att återkomma till Riksmötet 2028 med uppföljning av Barnrättsagendan avseende effekt för barn och avseende barns delaktighet i Rädda Barnens arbete. Riksstyrelsens avsikt är också att återkomma i en halvtidsrapport till Riksmötet 2026.

Namn och giltighetstid

Riksstyrelsen föreslår att namnet fastställs till Barnrättsagenda.

Det föreslagna namnet är ett uttryck för hur riksstyrelsen ser på behovet av ett strategiskt styrdokument. Riksmötesbesluten formulerades som ett "*barnrättspolitiskt program*" med "*övergripande inriktning för / ... / vårt påverkansarbete*". Riksstyrelsen ser att våra tre arbetsätt som ryms i triangeln (direkta insatser, kunskap och påverkan) och det som i övrigt framgår av roll, ska få vägledning av styrdokumentet. Barnsynen ska vara en utgångspunkt för hela vårt arbete. Följaktligen är hela förslaget inklusive det föreslagna namnet framtaget för att vägleda hela svenska Rädda Barnens verksamhet i syfte att nå större effekter för barn.

Angående giltighetstid föreslås att det ska gälla fyra år; 2025 – 2028.

Barnrättsagenda

Bifogas också som en powerpoint-serie i [bilaga 1](#).

RÄDDA BARNENS BARNRÄTTSAGENDA

Vår *Barnrättsagenda* beskriver hur vi som världens största självständiga barnrättsorganisation strävar mot visionen - **att göra barnkonventionen verklig för varje barn.**

Först när vi är trogna vårt uppdrag, lever efter en tydlig barnsyn, är konsekventa i vår roll och våra arbetsätt kan vi nå **större effekter för barn.**

Vår barnsyn

Varje barn är rättighetsbärare som utan diskriminering ska ha ovillkorlig tillgång till och kunna utkräva sina mänskliga rättigheter.

Barnet är expert på sin egen situation och ska tas på allvar. Barns delaktighet är en rättighet men också en resurs för hela samhället. Det är vuxenvärldens ansvar att förverkliga barnets rättigheter.

Vår roll

Med utgångspunkt i rekommendationerna från FN's barnrättskommitté arbetar vi främst för och med de barn som står längst ifrån att få sina rättigheter förverkligade. Vi skapar effekt för barn genom att:

- kräva att staten tar sitt ansvar för barnets mänskliga rättigheter, särskilt de som finns i barnkonventionen,
- utgå från lokala behov,
- arbeta systematiskt med barns delaktighet, lyfta barns röster och stötta deras egen organisering,
- öka kunskapen om barnets rättigheter bland barn och vuxna,
- bedriva trygg och säker verksamhet för barn,
- bygga partnerskap med olika aktörer och utveckla innovativa lösningar för att barnets rättigheter ska förverkligas,
- snabbt se till att barn får sina rättigheter förverkligade i kriser och konflikter.

Save the Childrens fyra GLOBALA MÅL styr allt vårt arbete, såväl nationellt som internationellt:

Hälsosam start i livet

Internationell verksamhet

Den internationella verksamheten vägleds av de globala målen, den globala strategin samt regionala och nationella strategier och inriktningar i länder där vi verkar.

Återgång till skolan

Frihet från våld

Nationell verksamhet

Inriktningen för den svenska verksamheten är en tillämpning av de globala målen anpassade till de utmaningar vi ser för barn i Sverige.

Trygghetssystem och motståndskraft

Vi skapar förändring genom tre arbetssätt som stärker och kompletterar varandra

Inriktning nationell verksamhet 2025 - 2028

Samtidsanalys

Vi lever i ett allt hårdare samhällsklimat där de demokratiska värdena är på tillbakagång. Vi ser ett samhälle som gör skillnad på barn och barn, där ett barnrättsperspektiv alltför sällan är givet, och där barn fortfarande hindras från att vara delaktiga i frågor som rör dem. Vi ser ett samhälle där strukturella ojämlikheter minskar barns möjligheter att få sina rättigheter förverkligade och minskar tillgången till den samhällsservice som ska vara tillgänglig för varje barn.

Denna utveckling har mer och mer att göra med faktorer som var du är född, var du växer upp och var dina föräldrar kommer ifrån. Ökad socioekonomisk segregation och etnisk segregation går numer hand i hand och innebär en dubbel utsatthet. Dessutom ökar risken för utsatthet i samband med faktorer som exempelvis migrationsstatus, våldsutsatthet, funktionsnedsättning, psykisk ohälsa, begränsande normer och annan psykosocial sårbarhet. Som följd ser vi risk för *social exkludering* och att barn i större utsträckning diskrimineras och stigmatiseras.

Inriktning 2025-2028

Rädda Barnen står alltid på barnets sida. Outtröttligt arbetar vi för att barnets rättigheter ska förverkligas. Samverkan och partnerskap är avgörande för den samhällsförändring vi strävar efter och tillsammans kan vi göra mer för fler. Genom barns delaktighet och våra tre arbetsätt: direkta insatser, kunskap och påverkan, skapar vi bestående förändring.

Mot bakgrund av detta fokuserar vi på varje barns rätt till:

Att må bra

Att klara skolan

Att växa upp utan våld

Ett samhälle som gör sitt jobb

Inriktning nationell verksamhet 2025 - 2028

Vi ser att den psykiska ohälsan bland barn ökar och att många barn inte får tillgång till den vård de har behov av.

Vi vet att en stöttande vuxenvärld och en stimulerande fritid är viktiga friskfaktorer och avgörande för barnets emotionella och psykiska hälsa.

Alla barn har rätt att **Må bra**

Därför vill Rädda Barnen arbeta för en tillvaro där barnets psykiska hälsa tillgodoses genom:

- att föräldrar och viktiga vuxna stöttar barnets utveckling och tillgodoser dess behov
- en meningsfull fritid
- tillgång till hälso- och sjukvård i rätt tid och oberoende av var i landet barnet bor

Vi ser att skolan inte har förutsättningar att vara likvärdig och i flera fall inte klarar av sitt uppdrag.

Vi vet att en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn är att ha en fungerande skolgång – och inom skolan få det stöd och den hjälp som behövs.

Alla barn har rätt att **Klara skolan**

Därför vill Rädda Barnen arbeta för att varje barn:

- ska gå i en trygg skola där det finns trygga vuxna
- får tillgång till resurser och möjligheter som möter deras specifika behov
- har en jämlik chans att klara skolan med likvärdiga förutsättningar i hela landet

Inriktning nationell verksamhet 2025 - 2028

Vi ser att barn fortsatt utsätts för våld i hemmet, i sitt närområde, i den digitala världen och i samhällets vård. Barn groomas till destruktiva miljöer utan att omvärlden agerar i tid.

Vi vet att förebyggande och främjande arbete ökar vuxnas kapacitet att upptäcka och bemöta våld samt stärker barns trygghet, skydd och inre motståndskraft.

Alla barn har rätt att **Växa upp utan våld**

Därför vill Rädda Barnen arbeta för ett samhälle där:

- inget barn blir utsatt för våld i sin vardag
- barns och vuxnas kunskap om våld ökar
- barns och vuxnas medveten om utsatthet i det digitala rummet ökar
- våldsutsatta barn får rehabilitering utifrån sina behov

Vi ser att de trygghetssystem som finns i samhället har brister som framför allt drabbar de barn som lever i störst utsatthet.

Vi vet att jämlika uppväxtvillkor har stor inverkan på möjligheten att få sina rättigheter förverkligade.

Alla barn har rätt till **Ett samhälle som gör sitt jobb**

Därför vill Rädda Barnen arbeta för ett samhälle:

- som tidigt upptäcker varje barns behov och ger förebyggande stöd
- där varje barn har jämlika chanser till en trygg uppväxt oavsett var de bor och oavsett deras socioekonomiska förutsättningar
- som i styrning av offentlig verksamhet utgår från Barnkonventionen.

Förslag till beslut

Riksstyrelsen föreslår Riksmötet besluta:

- Att fastställa namnet till Barnrättsagenda,
- Att fastställa giltighetstiden för Barnrättsagenda till 2025 – 2028,
- Att i övrigt fastställa Barnrättsagenda, som därmed ersätter Verksamhetsinriktningen,
- Att ge riksstyrelsen i uppdrag att implementera Barnrättsagenda i hela organisationen,
- Att ge riksstyrelsen i uppdrag att inför verksamhetsplaneringen för varje år 2025 till 2028 stödja distrikt och lokalföreningar att verksamhetsplanera utifrån nationell inriktning i Barnrättsagenda,
- Att ge riksstyrelsen i uppdrag att återkomma till Riksmötet 2028 med uppföljning av Barnrättsagenda avseende effekt för barn och barns delaktighet i Rädda Barnens arbete,
- Att ge riksstyrelsen i uppdrag att till Riksmötet 2026 återkomma med förslag om huruvida barnsynen bör skrivas in i Rädda Barnens stadgar,
- Att anse uppdragen som gavs vid Riksmötet 2022 slutförda.

Avslutning

Riksmötet 2022 beslutade att processen att utforma ett program ska präglas av gedigen omvärldsanalys och utarbetas genom en bred och inkluderande process som involverar hela organisationen. Det beslutades att särskild tonvikt ska läggas på och ge utrymme för barns och ungas egna perspektiv och röster, inklusive från Rädda Barnens Ungdomsförbund, liksom att inkludera externa data och fakta om barns livsvillkor samt evidens från forskning.

Med förslaget till Barnrättsagenda anser riksstyrelsen att den fullgjort sitt uppdrag från Riksmötet och överlämnar här sitt förslag till Riksmötet för beslut.

Bilagor

[Bilaga 1 Barnrättsagenda 2025-2028](#)

[Bilaga 2 Barns röster! Inriktning nationell verksamhet 2025-2028](#)

[Bilaga 3 Rädda Barnens Barnrättsagenda tar form](#)